

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben háskos hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rakóczi-utca 20. sz. Telefonszám: 309
Kéziratok nem adódnak vissza.
Hirdetések Árszabály szerint.

A Kereszt.

Beteljesedett. Jézus az Isten a kereszten megváltotta az emberiséget. A természet elemeinek rémes kitörése magasztaltatta a Kálvária hegyének keresztjét s e rémes magasztalásra a pogány százados ajkairól elhangzott a vallomás: Valóban Isten fia volt. E szavak azóta szüntelenül rezgésben tartják a mindenség molekuláit s ahol vizshangra találunk a szivekben, ahol az ajkak ismétlik a pogány századosnak évezredek előtt elhangzott szavait, ott az emberi test energiája keresztet ültet, hogy imádja a megváltás örök Istenét.

A kereszt körül megkezdődik a megváltás élete, megtestesül az idők teljessége. Az emberek, kik eddig a bűn kiskorúságában éltek s az anyagi elemeknek voltak rabszolgái, érzik, hogy lehullott róluk a szolgaság bilincse. Mint szabadok, mint testvérek tekintenek egymásra kicsi és nagy, fiatal és agg, férfi és nő, gazdag és szegény, ép és nyomorék. A szivekben megszólal az Isten fiának lelke s egyetlen szó tör elő az ajkakon a kereszt-ről leáradó szeretet melegségével: atyám. Ez az egyetlen szó az emberiség egységének isteni kifejezése, a kereszt diadalának hirdetése a mindenség valamennyi tomboló eleme fölött.

Atyám, hangzott el a kereszt-ről Jézus ígéje, a nagypénteknek társadalmakat ujjá, jóvá alakító jelszava. Atyám, hangoztatják azóta az emberek egyenlőségének, szabadságának és testvériségének becsületes hívei a kereszt tövében, hogy e szóval a kereszt-ről elhangzott bölcseséget és tudományt hirdessék. Atyám, hangoztatja azóta a kereszténység a kereszt lábánál szüntelenül e szót, figyelmeztetve az embereket, hogy ne csalassák meg magukat a tudomány hiu ámitásai által; hogy e szóval lefegyverezze a szegénynyel, gyámoltalannal szemben a fejedelemségeket, a hatalmasságokat; hogy a keresztre fordítsa a tekinteteket, mely körül nincs idegen és scitha, pogány és zsidó, nincs szolga és szabad, hanem csak egyenlők és testvérek vannak a szeretetben, amely körül csak az igazság uralkodik a tagadók és hívők, az gunyolódók és magasztalók, az igazak és a gazok fölött, amelyről bocsánat és vigasz árad, amelyről az erő bősége,

a szeretet telje, az irgalmasság balzsama sugárzik a szivekbe.

A kereszt körül nincs sötétség: a lélek tolvajai nem lephetik meg a sziveket, a tudomány kérkedői nem mételyezhetik meg az éber értelmet, a bűnök varázssitalai nem részegíthetik meg az érząceket. A kereszt körül nincs félelem, mert a kereszt fénye lerántja a megfélemlítő álarcát. A kereszt körül nincs elnyomatás, mert a keresztre feszített Jézus hatalma a zsarnokság megboszulója.

Mindez és megszámlálhatatlan más javak forrása a Kálvária hegyen nagypénteken felállított keresztre felfeszített Jézus. Mindennek és megszámlálhatatlan javaknak örökké tiszteletet parancsoló jelképe a kereszt, mely azóta az egeken is megjelent, figyelmeztetendő az embereket, hogy e jelben győznek.

Es nekünk, Mária országában, a keresztény Magyarországon a megváltás hetében, nagypénteken kell a zsidó fajhoz tartozó egyedek által irtó ujságban olvasnunk a támadásokat azért, mert a keresztény Magyarország egy hivatalnok hivatalos szobájának falára fel merte függeszteni a keresztet, melynek ki tudná megírni dicsőenét! Es ezek még az emberi boldogulás harcosainak merik magukat hirdetni. Mintha csak a keresztrefeszítést akarnák megismételni.

A megváltás nagyhetében nem szólhat meg a harag. Az írás beszél: „Ezek szivökben mindenkor tévelgének. Ok nem ismerték meg utaimat; úgy hogy megesküdtem haragomban: Nem mennek be az én nyugodalmamba.”

Ok a nyugtalanságok martalékai maradhatnak, de mi nem lehetünk azok. Nekünk, kik a kereszt-ről nagypénteken elhangzott szót: Atyám, ismételjük, így ismerve el egymást egyenlőknek és testvéreknek, nekünk kötelességeink vannak egymás iránt és hazánk iránt; nekünk meg kell védeni a keresztet, melynek ura kihívott haragjában ha megszólal, beszéde, ítélete áthatóbb lesz a kétélű kardnál, szét marcangolja az elmét és a lelket, felosztatja az izeket és ve-lőket. Nekünk a kereszt jelében kell győznünk a kereszt ellenségei ellen a keresztény Magyarország üdvösségéért, hazánk megváltásáért.

Dugovich Imre.

Bácsmege március hóban.

A bácsbodrogvármegyei közigazgatási bizottság folyó hó 6-án tartotta meg szokásos havi ülését. Jelen voltak: apatini Fernbach Károly főispán, bajsai Vojnits István alispán, Faragó János királyi tanfelügyelő, Mikosevics Kauut dr. főügyész, Pavlovics Simon főorvos, Popovics Aurél királyi főügyész-helyettes, Popp György miniszteri tanácsos pénzügyigazgató, tövisi Rácz György közigazgatási előadó, Sztankovics György királyi műszaki tanácsos, Molnár Károly dr. id. Szemző Gyula, id. Szemző István, Dungserszki Gedeon dr. Karácson Gyula, Latinovics Pál, Vojnics István báró és Walient Nándor jegyző.

Főorvosi jelentés.

A közegészségügyi állapot e hó folyamán is, mint a múlt hónapban a normális kereten belül maradván eléggé kielégítő. A téli időszakunk két, még ez idő szerint is legveszélyesebb betegségei a hagymáz és vörheny az ellenük alkalmazandó gyógyszer-hiánya, illetve a folyamatban lévő ez irányú kísérletezésnek befejezte előtt még a gyakorlati életbe nem történt bevezetése mellett is, apadást mutatnak, míg a ronosoló toroklob, kanyaró és höghurut nagyobb számban léptek fel, mint a múlt hóban, legtöbbször azonban kedvező befolyásnak voltak a közegészségügyi hatóságok különleges beavatkozását nem igényelték. A változó időjárás miatt: a légző szervek hurutos és lobos bántalmái valamint az influenza voltak napirenden. Ezen betegségek azonban a közegészségügyi állapotokra lényeges befolyással nem bírnak.

A ronosoló toroklob 27 községben észleltetett és pedig 336 beteggel, akik közül 257 meggyógyult, 51 meghalt a többi ápolás alatt maradt. A vörheny 11 községben lépett fel 132 beteggel, kik közül 74 meggyógyult, 19 meghalt, a többi ápolás alatt van. A hagymáz öt községben mutatkozott, 22 beteg közül 11 meggyógyult öt meghalt a többi ápolás alatt maradt. A kanyaró s a höghurut 3-3 községben volt észlelhető és pedig a kanyaró 64 beteggel, akik közül 33 felépült és hat meghalt, a höghurut 37 esettel (18 meggyógyult, a többi ápolás alatt van.

Tanfelügyelő jelentése.

A kultuszminiszter a nádaljai községi elemi népiskolánál ujonnan szervezett állásra Jánkov József okl. tanítót nevezte ki. Az ujverbázi kereskedők és iparosok egylete által fentartott iparos tanonciskola részére 400 korona, a titeli iparos tanonciskola részére 1200 korona, az ujverbázi részére 1200, az apatini részére 1500, a palánkai részére 600, az óbecsei részére 1200, a cservenkai részére 705, a magyarkanizsai részére 800, az adai részére 1200 korona államsegély engedélyeztetett az 1908-909 tanévre.

A nem állami tanítók fizetésének rendezésére a múlt hónapban 598 korona, eddig összesen 250.271 korona évi államsegély folyósított. Végül a kultuszminiszter az 1907. évi XXVII. tc. 17. §-ban foglalt rendelkezés értelmében hazánk címerét karton és pléhtáblán, valamint a magyar nemzeti-

szintű zászlókat a vármegyében lévő minden egyes iskola részére ingyenesen megküldötte, mely nemzeti jelvények már az illetékes iskolai helyi hatóságoknak át is adattak.

Főmérnök jelentése.

A törvényhatósági közutak és az azokon lévő műtárgyak állapota kielégítő. Az 1909. évi fenntartási kavicsszállítása folyamatban. Az állami beruházási hitel terhére engedélyezett s a múlt évben be nem fejezett utépítések közül: 1. a kerény-topolya-zentai közúton Kossuthfalva és Topolya között a köszállítás munkája folyik, 2. a mélykúti és boldogasszonyfalvi vasúti állomáshoz vezető törvényhatósági közutakon hengerelnek, 3. az apatin-gombosi közút 445—142 km. szakaszán szilágyi—szond—gombosi rév között a földmunka nagyrészt elkészült, a kőanyag szállítása pedig megindult, 4. az ujvidék—szegedi törvényhatósági közút Mohol és Ada közötti részén a még hátramaradt kőalap lerakása, kavics-beterítése és kőburkolatok készítése munkába vétettek és a befejezéshez közelednek, 5. a bács—zsablya—titeli törvényhatósági közút, zsablya—sajkásszentgyörgye és Sajkásszentiván között és a sajkásszentiváni állomáshoz vezető közúton a kavics anyag szállítása a marátlaki állami kőbányából megkezdődött. A megállapított utépítési program szerint folytatólag 1909. évben kiépítendő törvényhatósági közutak közül legutóbb a következő utszakasznak építési munkái lettek vállalati uton biztosítva: 1. a bács—zsablya—titeli közút szakaszai Sajkásszentiván és Titel között; 2. az ujvidék—szegedi közút Ada és Zenta között; 3. valamint ugyane közút Zenta és Magyarakanizsa, szintugy 4. Magyarakanizsa és Horgos között. A folytatólag kiépítendő közutakra vonatkozó helyszíni bejárás legutóbb megtartott Bács—Zsablya—Titel közútjának Okér és Temerin, illetve Temerin Boldogasszonyfalva és Zsablya közötti részein.

Bácsér nevű vasúti megállóhelyen március hó 16-án felállított póstahivatal területére a környékbeli tanyák tartoznak. A Gombos és Erdőd közötti dunai gőzkomp helyett létesítendő dunahid építése miatt a közigazgatási pótbejárás 1909. március 20-án történt meg mely alkalommal a hid nyílások elrendezése és a hid magasság véglegesen megállapított, úgyhogy ezen hidépítés megkezdése ellen most már semmi akadály sem forog fenn.

Elnöklő főispán felszólalására határozatba ment, hogy miután a kerény-zentai törvényhatósági közút Kossuthfalva és Topolya közötti részét az 1907. évben megkezdett utépítési munkát Gál és Tyrmanoz budapesti vállalkozó cég által a több ízben kért és engedélyezett határidő meghosszabbítás, valamint számtalan sürgető felhívás dacára sem fejeztettek be, felhívatik a vármegye alispánja és az államépítészeti hivatal főnöke, hogy a szóban forgó utépítés sürgős befejezése iránt a saját hatáskörében a legerélyesebben eljárni sziveskedjenek. Főispán ur óméltósága pedig tiszteletteljesen felkéretik, hogy ez ügyben a magáról a szükséges lépéseket felsőbb helyen megtenni méltóztassék. E kivételes intézkedés annál is inkább indokolt, mert a nevezett vállalkozó cég most újabb határidő hosszabbításért folyamodott, a szóban forgó utvonalon pedig annak befejezetlen állapota miatt a közlekedés már hónapok óta annyira meg van nehezítve, hogy üres kocsikkal csak nagynehezen, teherkocsival meg egyáltalán nem lehet közlekedni.

A válság.

A válság hírek majd pihennek, elalusszunk, majd fölébrednek. Tegnap már majdnem megszűntnek tartották a válságot. Ma már határozottabb alakban beszélnek róla.

Wekerle azonban, a politika benfenetesei szerint, csak mosolyog. Amde mosolygása közben is elmondja, hogy válság lesz az ünnepek után. Persze Günther kellene lemondani, mert ő az, aki a zsidó szabadkőműves felfogás ellen rendíthetetlenül küzd az igazságszolgáltatásban. Keresnek már helyette mást, emlegetik is az új miniszter nevét: Justh.

Hátha esetleg csakugyan beválnék is a kombináció, ezzel reméljük még nem változnék meg az igazságszolgáltatásra vonatkozó törvényhozásban Günther és a koalíció által inaugurált irány. A zsidószabadkőműves felfogásnak ezután is csak a lábára hágnának, a kerítők, az uzsorások, az informálók nemtelen hada ezután is folytatnák a hadjáratot.

Amde kérdés, vajjon a kankérdésnek csakugyan áldozatul esik majd Günther? Mert hiszen a bankkérdés még megoldatlan, s nem kell lemondani a reményről, hogy az osztrák kormány talán mégis elfogadja a magyar kormány a kartellbankra vonatkozólag elfoglalt álláspontját.

Minden kombináció egyelőre tehát még csak nem is kombináció, hanem csak találgatás.

Zombor március hóban.

A zombori közigazgatási bizottság április 6-án tartotta meg szokásos havi ülését. Jelen voltak: Fernbach Károly főispán, dr. Alföldy Árpád h. polgármester, Gyurits György főjegyző, dr. Thursky Zsigmond tiszti ügyész, dr. Donninger Adám tiszti főorvos helyettes, Popp György miniszteri tanácsos, Sztankovits György műszaki tanácsos, Faragó János kir. tanfelügyelő, Popovics Aurél kir. főügyész helyettes, dr. Donoszlovits Vilmos, dr. Gombos Ignác, dr. Mayer Nándor bizottsági tagok és Radisics Lázár kir. jegyző.

Főorvos jelentése.

A közegészségi állapot e hé folyamán elég kedvező volt. A ragályos kórok közül a ronszó toroklob merült fel 9 esetben 7 halálessettel, vörheny 5 esetben 1 halálozással és hürk hurut 1 esetben semmi halálozással, a kórház beteg forgalma 38 újbeteg lett felvéve, előző hónapról maradt 47, összesen tehát 85. Ezek közül elbocsájtott 36, meghalt 6, ápolás alatt maradt 43. A járó betegek száma 243. A szegény házban 87 egyén részesült városi eltartásban. Az iskolába járó gyermekek egészségi állapota kedvező volt s csak egy vörhenyes beteg akadt közöttük. Népmozgalmi adatok 71 halálessettel szemben 78 volt a születések száma.

Allatorvos jelentése.

Március hóban ismét fellépett a veszettség s így 40 napi ebzárlatot kellett elrendelni, továbbá lépfene egy esete és a lórhőkör behurcolásának egy esete észleltetett.

Tanfelügyelő jelentése.

A kultuszminiszter a zombori iparos tanonciskola 1908—9. tanévi szükségleteinek részben való fedezésére 3000 kor. és a zombori rk. legényegyesület részére, mivel az iskolán kívüli oktatói terén eredményes tevékenységet fejtett ki 300 kor. segélyt engedélyezett és az egyesület elnökségének elismerését nyilvánította. Hivatalosan meg-

látogatta az izr. elemi, a szelencsei és bánáti rk. a szelencsei és cservenkai külvárosi gör. kel., az ág. ev. népiskolákat, a gör. kel. szerb hitfelekezeti és egyesületi kisdedovodákat, mely intézetekben igen szép tanítási és nevelési eredményt tapasztalt.

HIREK.

Tájékoztató.

Április 15. A szabadkai filharmonikusok hangversenye a városi színházban.
Április 18. A szabadkai Fehérkereszt Gyermekvédelmi Egyesület művészi szurja.

Nagypéntek.

Krisztus kinszenvedése óta már csaknem kétezer év múlt el, de ennek a szenvedésnek s megváltó halálának emlékeztét nem tudta meggyöngyíteni vagy elhalványítani idő hatalma. Ma is csak annyi nép jár ki a Kálváriára, megilletődéssel, mély magába szállással, mint bármikor. S annak a töviskoszorúzott isteni főnek tekintete, melylyel letekint a keresztfáról a megváltott emberi nemzetre, most is szívbe nyilallik s könnyeket csal a szemekbe. Az Egyház, az Udvozító jegyese, e napon a legmélyebb gyászba öltözik. Fekete és sötét minden s bánatos a templom az ének, a szertartások. Ah, minő kínok közt vonaglik halálos ágyán, megfosztva ruhájától, csupán vérenek bíborába öltözve egyetlen disszel a fején, a töviskoszorúval. Minő szegény két lator között függni a gyalázat fáján, gonyolódó tömeg durva szitkai és kacagásai között. De hát szerette az emberi nemet, feláldozta magát, hogy kibékítse az embert a megsértett Istenséggel, vért adta, hogy a lelkeknek legyen égi italuk, s életét, hogy legyen örök üdösségük.

Jöjjetek azért mindannyian, férfiak és nők, öregek és ifjak, mindnyájan a világ gyermekei, szenvedők, aggodalmaskodók, bánatosak, jöjjetek az ártatlan bárány keresztojtára alá: ime, piroslik a menyeyi harmat szive tájkáról. O gyermek közelebb, hadd huljon a lelkünkre. Mint a Mirha-fa, melynek kérgét száz helyen megvágják s csepeg belőle a rothadást meggátoló mirha: olyan a mi édes Urunk. Kábitó illat száll szerteszét e vérpiros kivirágzott Geránium bokorból; aki magába szívja, élni fog.

S attól az első Nagypéntektől kezdve áll a kereszt a tornyok ormán s a napsugár első csókja az övé; áll a koronákon, a népek hódolnak előtte; áll az utak mellett, s jelzi a haladás ösvényét s áll a szívekben s biztosítja a megváltást, a halhatatlanság koszorúját.

— A nagyheti isteni tisztelet sorrendje.

Nagypénteken: 7 óraker reggel magyar passió, utána háromnegyed 8 körül magyar szentbeszéd, 9 óraker a többi szertartás. Három óraker délután bunyevác szentbeszéd, utána menet a kálváriára. Négy óraker lamentáció.

Nagyszombaton: Nyolc óraker reggel tűz- és vizszentelés, utána fél tíz körül ünnepélyes mise. Hat óraker este Feltámadás.

— **Értesítés.** Az ifju lányok és Nők Kongregációjának tagjai folyó hó 10-én a feltámadási ünnepségen testületileg óhajtanak résztvenni. Tisztelettel kórnénk Mária hü leányait, ha jelzett napon egynegyed 6 óraker sziveskednének a kongregáció helyiségében megjelenni; honnan a szent Szűz zászlója alatt, kit főtisztelendő elnök ur, felügyelő, jelöltek vezetője és két taná-

Szabadkán Villamos Vasut és Világítási Részvénytársaság.

Központi telep: SZEGEDI SZŐLŐK. Telefon 108.

Városi üzlet: RUDICS-UTCA 11. Telefon 422.

A n. é. közönség kényelmére Rudics utca 11. sz. alatt városi üzletet létesítettünk, ahol minden a világítást és erőátvitelt érintő ügyek elintéztetnek.

Készítünk: Világítási berendezéseket pontos és szakszerű kivitelben, olcsó árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

Erőátviteli berendezéseket forgó áramu motorokkal, melyeknek táplálása nem költségesebb bármely más üzennél.

Raktáron tartunk: Modern csillárokat, főzőedényeket, (teafőző, kávéfőző, vízmelegítő, tejmelegítő, főzőlápok, vasalók, hajsütővasmelegítő, szivargyújtó stb.) motorokat és mindennemű elektrotechnikai cikkeket.

Ugy a motorok mint a főzőedények a városi üzletben megtekinthetők.

osonő vezetésével vonulnak a terézvárosi plébánia templomba. Szabad legyen a társulat buzgó tagjait figyelmeztetni; miszerint a Mária Kongregáció jelvényét, akik szállagosszent Szűz képével ellátott érmét sziveskedjenek föltenni.

Kongregáció Előjáráság.

— **A gyermekmenhely igazgató főorvosa.** A szabadkai gyermekmenhely igazgató főorvosa, Lévy Odön, elfoglalta hivatalát, amely alkalomból átiratban üdvözi a polgármestert és működésében kéri egy a polgármester, mint a tanács hathatós támogatását.

— **Sántha György dr. szabadsága.** A Mária-Valéria kórház sebészeti osztályának főorvosa tíz napi szabadságot kapott, hogy részt vehessen a sebészeknek Berlinben megtartandó nemzetközi kongresszusán.

— **A palánkai főszolgabírói állásért** A palánkai járás közönségéből a napokban nagy küldöttség tisztelgett Fernbach Károly vármegyei főispánnál, ifjabb Vojnich István alispánnál és Vojnich István bárónál. A küldöttség nevében Reviczky Jenő dr. kir. közjegyző arra kérte őket, hogy támogatásukat befolyásukkal Payerle Nándor tb. főszolgabíró a járás főszolgabírói székének betöltésénél, Ugy Fernbach főispán, mint Vojnich alispán és Vojnits báró készséggel megígérték a támogatásukat.

— **Fegyvergyakorlatok és a közigazgatási tisztviselők.** A közigazgatási tisztviselők között sok a tartalékos tiszt, a kiket ha fegyvergyakorlatra hívnak be, a hatóságok mindig nélkülözhetetlennek jelentenek be és a fegyvergyakorlatok alól leendő felmentésüket kéri. A miniszterium most leiratban értesíti a törvényhatóságokat, hogy ezentul a tartalékos tisztviselőket a fegyvergyakorlatok alól föl nem menti. A hatóságokkal már tavasszal közlik a behívandók névsorát, s a hatóságok ilyenkor jelentsek be a nélkülözhetetlenek neveit.

— **Ganl Károly iparmuzeumi igazgató köszönete.** A szabadkai általános ipartestület elnöksége tudvalevőleg a napokban meleg hangu távirattal üdvözölte a technológiai iparmuzeum kiváló igazgatóját abból az alkalomból, hogy királyi tanácsosi címmel lett kitüntetve. Erre az üdvözlésre ma érkezett meg Ganl Károly következő köszönő leve: „Az általános ipartestület tek. Elnökségének Szabadka. A szívből jövő jókívánságokat és üdvözléseket hálás szívvel köszönöm. Kötelességemet ezentul is épügy fogom teljesíteni, amint azt eddig törekedtem megtenni. Esményem hazánkban virágzó ipart teremteni, illetőleg iparosaink versenyképességét tölem telhetőleg elősegíteni, hogy ezáltal anyagi jólétben gyarapodjanak. Amennyiben működésükreink e téren találkoznak, kérem szíves támogatásukat. Budapest, 1909. április hó 5-én. Kiváló tisztelettel Ganl Károly igazgató.

— **Ötvenezer korona a kórháznak.** A kórházban ápolott szegény betegek ápolási díjait a belügyminiszter az országos betegápolási pótadóból fedezi. Ez az elszámolás azonban rendszeren hosszadalmas szokott lenni úgy, hogy a kórház sokszor nagyon is elkésve veheti csak föl az ápolási díjakat. Közkórházunkban most nagyobb átalakítási munkálatok is voltak s így rendkívüli összegekre van szüksége. Tekintve e két körülményt, a belügyminiszter 50 000 korona előleget engedélyezett a Mária-Valéria kórháznak az országos betegápolási alapból, a mely összeget havi 2500 koronás részletekben veheti föl.

— **A nemzeti bank és az ipartestület.** Lapunk tegnapi számában közölt ipartestületi referatánkból tévesen kimaradt az előjárásának egy fontos határozata ami elég fontos arra, hogy pótlólag leközöljük. Ugyanis elhatározta, hogy a magyar nemzeti bank mellett állást foglal és városunk képviselői útján a magyar képviselőházhoz kérvényt fog intézni. Az ipartestületnek ezen kezdeményezése például kell hogy szolgáljon városunk összes társadalmi rétegeinek.

— **Zombori ösztöndíj pályázatok.** A zombory gyalokay Roza-féle ösztöndíjra pályáztak a következő tanulók: Khloyber Oszkár, Horvátovics István, Rácz Mária, Horváth István, Birkás Dezső, Miklósi Alajos, Appelshoffer János. A Falcione Gyula-féle ösztöndíj alapítványra pályáztak: Roediger István, Tóth Pál János, Horváth István, Sokcsits György, Gombos Edő, Schmidt Béla, Szabó István, Rácz Mária, Traub Alfréd.

— **Düledező munkásházak.** Zenta város közönsége bámulatos áldozatkészséggel határozza el 443 munkásház építését. Még alig fogtunk hozzá humanus tervünk végrehajtásához, már is annak a veszélynek vagyunk kitéve, hogy a városra ebből a vállalkozásból óriási kár háromolják. Az épülőfélben levő házak falaiból ugyanis már eddig öt összeomlott, pedig még alig vertek fel husz házfalat. A falak általában olyan vékonyra vannak tervezve, hogy előre látható, hogy a tetőszerkezetet el nem bírják.

— **Járvány Bácsalmáson.** Bácsalmásról írják: Itt és környékén már néhány nap óta a kanyaró járványos betegség dühöng, mely különösen a kis iskolás fiúk közül szedi áldozatait. Az egészségügyi bizottság össze is ült a napokban, hogy az iskolák bezárása felett határozzon, de holmi személyes okokból az meghusult. Ugyilátszik addig várnak az iskola bezárásával, míg legalább is a diákok fele elpusztul. Felhívjuk erre a tanfelügyelő ur figyelmét és sürgős intézkedést kérünk, mert kisz a gyermekeink életéről van szó.

— **Jellemző nyílt kérdés.** Egy zentai lapban olvassuk a következő nyílt kérdést. Madari János főkapitány urhoz. Mi lehet annak az oka, hogy On a kosárfonó munkások szénatéri vendéglőjében rendezett bálját avval az indokkal, hogy a színészek itt vannak betiltotta. Ellenben megengedte a Lovász-féle kormányparti körnek a színházteremben való mulatság tartását s ezáltal a színészeket 3 napra megfosztotta a játszószíntől? Hajlandó e haladéktalanul intézkedni, hogy a színészek a fent nevezett kör mulatsága miatt ne maradjanak a husvéti napokon hajléktalanok és a kosárfonók ellen hozott érthetetlen határozatát sürgősen visszavonni? Az „Összetartás” Szerkesztő Bizottsága.

— **A városi pallér magánmunkalatai.** A polgármester megtiltotta a városi pallérnak, hogy ezentul magánmunkalatakat is végezhesen.

— **Ismét a bácsalmási legények.** Ismét a bácsalmási legényekről szól a krónika. Ugy látszik a bácsalmási aranyifjúság tagjaiban igen heves vér pezseg, mivel minduntalan verekedés biaskázás híre érkezik róluk. Múlt hó 28-án, Krékity Máté 17 éves legény gyanútlanul haladt a bácsalmási utcán, mikor egyszerre több garázda legény megtámadta őt. A földre tepertek, és jól helyben hagyták. Régi haragosa Petrekánics György 17 éves legény pedig kétszer meg is szúrta. Krékity súlyos testi sérüléseket szenvedett, ezért feljelentette a támadóit, kiket a kiket a csendőrök ki is nyomoztak. Petrekánicson kívül még Plávitý Márton 18 éves és Balázsity István 21 éves bácsalmási legények személyében. Az eljárást megindították a tüzes véru fiatal legények ellen.

— **A pályaudvar tolvaja.** Tegnap hirtadtunk Gömöriről a pályaudvar tolvajáról. Ma ismét újabb bűnök derültek ki reá. Sőt még a feleségét is letartóztatta a csendőrség, mivel kiderült, hogy az is bűntársa volt férjének. Gömöri a pályaudvarról még több zsák kukoricát is ellopott, amiről a lakásán tartott házkutatás is tanusodott. Az így összelopkodott lisztet, kukoricát azután eladta szabadkai liszteskófáknak akik jóhiszeműleg megvették Gömöritől a lopott árut. Ugyanis a furfangos Gömöri azt beszélte, hogy elmegy a háboruba, Boszniába és ezért eladja mindenét. A kofák hittek neki és nem is sejtették, hogy lopott árut vásárolnak. Így Milánkovic Benedeknek eladott három zsák lisztet, Matkovics Józsnak pedig négy zsák lisztet. Gömörit most nejjével együtt a csendőrség fogva tartja.

— **A verekedő szomszédok.** Budai Mihály 58 éves hercegszántói lakos múlt hó 30-án nyugodtan szántogatta földjét. Egyszer csak szomszédja Horvát Pál negyven éves földműves baltával megtámadta őt és fején, továbbá balkarján súlyos sebet ejtett. Feljelentette Horvátot, aki tagadta, hogy megsértette volna Budait. Anynyit beismert, hogy verekedtek, azért, mivel Budai az ő földjéből egy darabot elszántott és több karót kiszedett. Az eljárás folyik ellenük.

Zenekedvelők figyelmébe ajánlom!

Most jelent meg Fudik, „És ha halgat a cigány” remek dal zongorára és énekre, ára 2 korona. Gerő-féle kis zeneműtárban eddig megjelent 147 féle, kuplák ének és zongora darabok, tánc és sok más gyönyörű kabaret számok, egy-egy zenemű ára 20 fillér.

10 darab zenemű vegyesen csak 80 krajcár. Dohányzók figyelmébe ajánlom szivarka hüvelykeim:

Valódi Francia varet, egészségre nem ártalmas, „Tercerillas” és „Togó” elnevezéssel ára 100 drb 24 fillér, 1000 drb vételnél 2 korona. Szépirodalmi ujdonságok és zeneművek nagy választékban a n. é. közönség rendelkezésére állanak

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyv- és papírkereskedésben SZABADKÁN, Deák-utca, Kiskápolnával szemben.

A pálinkaivás áldozata.

Felakasztotta magát, mert részeg volt.

Alig mulik el nap, hogy ne volna a pálinkaivásnak áldozata. Ha nem is azonnal élő méreg a pálinka, de állandó fogyasztója rabja lesz neki és így menthetetlenül veszve van. Ma ismét egy szerencsétlen ember tragikus végéről kell hírt adni, aki ittas állapotában önkézével vetett véget életének.

Császár Ferenc harminchat éves hercegszántói földműves régóta rabja már a gyilkos pálinkának. Szerető hitvese és gyermekei hiába kérték a családapát, ez nem tudott lemondani bűnös szenvedélyéről. A napokban is a falubeli korcsmából teljesen öntudatlanul tért haza családja körébe. Neje intette őt, hogy feküdjön le, ő azonban felment a padlásra és felakasztotta magát. Késébeesett családja már csak holttestét találta meg.

Ismét intő példa arra, hogy a józan földműves nép tartózkodjék a sok pálinkától, mert hisz ez tönkreteszi családját is, meg önmagát is.

Kölcsonkönyvtár! — Kölcsonkönyvtár!

Legújabb és a legjobb modern hazai és külföldi írók műveiből álló magyar

== KÖLCSONKÖNYVTÁR. ==

Előfizetési ára egy hóra 1 korona.

Kicsérelés naponta bármely időben.

Heumann Mór könyv-, zenemű-, papír- és irodalmi cikkek kereskedése Szabadkán, Főter (a Szentháromsággal szemben). A legújabb zeneművekből és szépirodalmi munkák ujdonságaitól állandóan nagy raktár.

INNEN-ONNAN.

Egy francia folyóiratban olvassuk ezt a jóízű apróságot. XIV. Lajos egyszer végigment versaillesi palotájának szobáin és az egyikben egy embert vett észre, aki létrán állva épp azon volt, hogy levegye a falon függő remek ingaórát. A király abban a hi-szemben, hogy az illető egy lakáj, aki az órát javítás végett akarja elvinni, barátságos mosolygással lépett hozzá, és még jóakaróan megdörgálta, amiért segítség nélkül fogott ehhez a munkához, pedig a létra sima padlón könnyen félrecuszhath és akkor nemcsak az órának, de neki is baja eshetik. Hogy ez meg ne történjék, a király maga tartotta a létrát és megvárta, míg a lakájnak vélt ember szépen becsomagolta az órát és azzal együtt eltávozott. Néhány órával később a főudvarmester jelentést tett XIV. Lajosnak, hogy a nagyterem egyik ingaórája rejtélyes módon eltűnt. A király azonnal átlátta a helyzetet és csak annyit jegyzett meg:

— Ne is beszéljen róla, hiszen magam segítettem a tolvajnak, amikor levette a falról!

szinü zászlókat a vármegyében lévő minden egyes iskola részére ingyenesen megküldötte, mely nemzeti jelvények már az illetékes iskolai helyi hatóságoknak át is adtak.

Főmérnök jelentése.

A törvényhatósági közutak és az azokon lévő műtárgyak állapota kielégítő. Az 1909. évi fenntartási kavicsszállítás folyamatban. Az állami beruházási hitel terhére engedélyezett s a múlt évben be nem fejezett utépitések közül: 1. a kerény-topolya-zentai közuton Kossuthfalva és Topolya között a földmunka nagyrészt elkészült, a kőanyag szállítása pedig megindult, 4. az ujvidék-szegedi törvényhatósági közut Mohol és Ada közötti részén a még hátramaradt kőalap lerakása, kavics-beterítése és kőburkolatok készítése munkába vétettek és a befejezéshez közelednek, 5. a bács-zsablya-titeli törvényhatósági közut, zsablya-sajkásszentgyörgye és Sajkásszentiván között és a sajkásszentiváni állomáshoz vezető közuton a kavics anyag szállítása a marátlaki állami kőbányából megkezdődött. A megállapított utépitési program szerint folytatólag 1909. évben kiépitendő törvényhatósági közutak közül legutóbb a következő utzakaszoknak építési munkái lettek vállalati uton biztosítva: 1. a bács-zsablya-titeli közut szakaszai Sajkásszentiván és Titel között; 2. az ujvidék-szegedi közut Ada és Zenta között; 3. valamint ugyane közut Zenta és Magyarakanizsa, szintugy 4. Magyarakanizsa és Horgos között. A folytatólag kiépitendő közutakra vonatkozó helyszíni bejárás legutóbb megtartott Bács-Zsablya-Titel közutjának Okér és Temerin, illetve Temerin Boldogasszonyfalva és Zsablya közötti részein.

Bácsér nevű vasúti megállóhelyen március hó 16-án felállított póstahivatal kerületébe a környékbeli tanyák tartoznak. A Gombos és Erdőd közötti dunai gőzkomphelyett létesítendő dunahid építése miatt a közigazgatási pótbéjárás 1909. március 20-án történt meg mely alkalommal a hid nyílások elrendezése és a hid magasság véglegesen megállapított, úgyhogy ezen hidépítés megkezdése ellen most már semmi akadály sem forog fenn.

Elnöklő főispán felszólalására határozatba ment, hogy miután a kerény-zentai törvényhatósági közut Kossuthfalva és Topolya közötti részét az 1907. évben megkezdett utépitési munkát Gál és Tyrmanecz budapesti vállalkozó cég által a több ízben kért és engedélyezett határidő meghosszabbítás, valamint számtalan sürgető felhívás dacára sem fejeztettek be, felhívatik a vármegye alispánja és az államépítészeti hivatal főnöke, hogy a szóban forgó utépités sürgős befejezése iránt a saját hatáskörében a legerélyesebben eljárni sziveskedjenek. Főispán ur öméltósága pedig tiszteletteljesen felkértek, hogy ez ügyben a maga részéről a szükséges lépéseket felsőbb helyen megtenni méltóztassék. E kivételes intézkedés annál is inkább indokolt, mert a nevezett vállalkozó cég most újabb határidő hosszabbításáért folyamodott, a szóban forgó utvonalon pedig annak befejezetlen állapota miatt a közlekedés már hónapok óta annyira meg van nehezítve, hogy üres kocsikkal csak nagynehezen, teherkocsival meg egyáltalán nem lehet közlekedni.

A válság.

A válság hírek majd pihennek, elalusz-
nak, majd fölébrednek. Tegnap már majd-
nem megszűntnek tartották a válságot. Ma
már határozottabb alakban beszélnek róla.

Wekerle azonban, a politika benfen-
tesei szerint, csak mosolyog. Amde mosoly-
gása közben is elmondja, hogy válság lesz
az ünnepek után. Persze Günther kellene
lemondani, mert ő az, aki a zsidó szabad-
kőműves felfogás ellen rendíthetetlenül
küzd az igazságszolgáltatásban. Keresnek
már helyette mást, emlegetik is az új mi-
niszter nevét: Justh.

Hátha esetleg csakugyan beválnék is
a kombináció, ezzel, reméljük még nem vál-
toznék meg az igazságszolgáltatásra vonat-
kozó törvényhozásban Günther és a koalíció
által inaugurált irány. A zsidószabadkőmű-
ves felfogásnak ezután is csak a lábára hág-
nának, a kerítők, az uszorások, az informá-
lók nemtelen hada ellen ezután is folytatnák
a hadjáratot.

Amde kérdés, vajjon a kankérdésnek
csakugyan áldozatul esik majd Günther?
Mert hiszen a bankkérdés még megoldatlan,
s nem kell lemondani a reményről, hogy az
osztrák kormány talán mégis elfogadja a
magyar kormánytalan kartellbankra vonat-
kozólag elfoglalt álláspontját.

Minden kombináció egyelőre tehát még
csak nem is kombináció, hanem csak talál-
gató.

Zombor március hóban.

A zombori közigazgatási bizottság áp-
rilis 6-án tartotta meg szokásos havi ülését.
Jelen voltak: Fernbach Károly főispán, dr.
Alföldy Árpád h. polgármester, Gyurits
György főjegyző, dr. Thursky Zsigmond
tisztviselő ügyész, dr. Donner Adam tisztviselő fő-
orvos helyettes, Popp György miniszteri tan-
ácsos, Szankovits György műszaki taná-
csos, Faragó János kir. tanfelügyelő, Popo-
vics Aurél kir. főügyész helyettes, dr. Do-
noszlovits Vilmos, dr. Gombos Ignác, dr.
Mayer Nándor bizottsági tagok és Radics
Lázár kir. jegyző.

Főorvos jelentése.

A közegészségi állapot e hé folyamán
elég kedvező volt. A ragályos kórok közül
a ronsoló toroklob merült fel 9 esetben 7
halálessel, vörheny 5 esetben 1 halálóz-
ással és hörk hurut 1 esetben semmi halálo-
zással, a kórház beteg forgalma 38 új beteg
lett felvéve, előző hónapról maradt 47, ösz-
szesen tehát 85. Ezek közül elbocsájtott
36, meghalt 6, ápolás alatt maradt 43. A
járó betegek száma 243. A szegény házban
87 egyén részesült városi eltartásban. Az
iskolába járó gyermekek egészségi állapota
kedvező volt s csak egy vörhenyes beteg
akadt közöttük. Népmozgalmi adatok 71 ha-
lálesettel szemben 78 volt a születések száma.

Allatorvos jelentése.

Március hóban ismét fellépett a veszett-
ség s így 40 napi ebzárlatot kellett elren-
delni, továbbá lépfene egy esete és a lőrüh-
kór behurcolásának egy esete észleltetett.

Tanfelügyelő jelentése.

A kultuszminiszter a zombori iparos tan-
onciskola 1908-9. tanévi szükségleteinek
részben való fedezésére 3000 kor. és a zom-
bori rk. legényegyesület részére, mivel az
iskolán kívüli oktatói terén eredményes te-
vékenységet fejtett ki 300 kor. segélyt en-
gedélyezett és az egyesület elnökségének
elismerését nyilvánította. Hivatalosan meg-

látogatta az izr. elemi, a szelencsei és bá-
nati rk. a szelencsei és cservenkai külvárosi
gör. kel., az ág. ev. népiskolákat, a gör. kel.
szerb hitfelekezeti és egyesületi kisdedovo-
dákat, mely intézetekben igen szép tanítási
és nevelési eredményt tapasztalt.

HIREK.

Tájékoztató.

Április 15. A szabadkai filharmonikusok hangver-
sönye a városi színházban
Április 18. A szabadkai Fehérkereszt Gyermekvédő
Egyesület művészli zsúrja.

Nagypéntek.

Krisztus kinszenvedése óta már csak-
nem kétezer év múlt el, de ennek a szen-
vedésnek s megváltó halálának emlékeztét
nem tudta meggyöngíteni vagy elhalványi-
tani idő hatalma. Ma is csak annyi nép jár
ki a Kálváriára, megilletődéssel, mély ma-
gába széllással, mint bármikor. S annak a
töviskoszorúsított isteni főnek tekintete, mely-
lyel letekin a keresztfáról a megváltott
emberi nemzetre, most is szívebe nyíllik s
könnyeket csal a szemekbe. Az Egyház, az
Udvözítő jegyese, e napon a legmélyebb
gyászba öltözik. Fekete és sötét minden s
bánatos a templom az ének, a szertartások.
Ah, minő kínok közt vonaglik halálos ágyán,
megfosztva ruhájától, csupán vérenek biborá-
ba öltözve s egyetlen díszel a fején, a tövis
koszorúval. Minő szégyen két lator között
függni a gyalázat fáján, gnyolódó tömeg
durva szitkai és kacagásai között. De hát
szerette az emberi nemet, feláldozta magát,
hogy kibékítse az embert a megsértett Isten-
séggel, vérét adta, hogy a lelkeknek legyen
égi italuk, s életét, hogy legyen örök üd-
vösségük.

Jöjjetek azért mindannyian, férfiak és
nők, öregek és ifjak, mindnyájan a világ
gyermekai, szenvedők, aggodalmaskodók, bá-
natosak, jöjjetek az ártatlan bárány kereszt-
oltára alá: ime, piroslik a menyéi harmat
szíve tájékaról. O gyerünk közelebb, hadd
huljon a lelkünkre. Mint a Mirha-fa, mely-
nek kérgét száz helyen megvágják s csepeg
belőle a rothadást meggátoló mirha: olyan a
mi édes Urunk. Kábító illat száll szerteszét
e vérpíros kivirágzott Geránium bokorból;
aki magába szívja, élni fog.

S attól az első Nagypéntektől kezdve
áll a kereszt a tornyok ormán s a nap sugar
első csókja az övé; áll a koronákon, a né-
pek hódolnak előtte; áll az utak mellett,
s jelzi a haladás ösvényét s áll a szívekben
s biztosítja a megváltást, a halhatatlanság
koszoruját.

— A nagyheti isteni tisztelet sor- rendje.

Nagypénteken: 7 óraker reggel magyar
passió, utána háromnegyed 8 körül magyar
szentbeszéd. 9 óraker a többi szertartás.
Három óraker délután bunyevác szentbeszéd,
utána menet a kálváriára. Négy óraker
lamentáció.

Nagyszombaton: Nyolc óraker reggel
tűz- és vizszentelés, utána fél tíz körül ün-
nepélyes mise. Hat óraker este Feltámadás.

— **Értesítés.** Az ifju lányok és Nők
Kongregációjának tagjai folyó hó 10-én a
föltámadási üznepségen testületileg óhajta-
nak résztvenni. Tisztelettel kérnék Mária
hü leányait, ha jelzett napon egynegyed 6
óraker sziveskednének a kongregáció he-
lyiségében megjelenni; honnan a szent Szűz
zászlója alatt, kit főtisztelendő elnök ur,
felügyelő, jelöltek vezetője és két taná-

Szabadkán Villamos Vasut és Világítási Részvénytársaság.

Központi telep: SZEGEDI SZŐLŐK. Telefon 108.

Városi üzlet: RUDICS-UTCA 11. Telefon 422.

A n. é. közönség kényelmére Rudics utca 11. sz. alatt városi üzletet létesítettünk,
ahol minden a világítást és erőátvitelt érintő ügyek elintéztetnek.

Készítünk: Világítási berendezéseket pontos és szakszerű kivitelben, olcsó árak és
kedvező fizetési feltételek mellett.

Erőátviteli berendezéseket forgó áramu motorokkal, melyeknek táplálása nem költsé-
gesebb bármely más üzemenél.

Raktáron tartunk: Modern csillárokat, főzőedényeket, (teafőző, kávéfőző, vízmelegítő,
tejmelegítő, főzőlápok, vasalók, hajsütővasmelegítő, szivargyújtó stb.) motorokat és
mindennemű elektrotechnikai cikkeket.

607-48-48

Ugy a motorok mint a főzőedények a városi üzletben megtekinthetők.

szinü zászlókat a vármegyében lévő minden egyes iskola részére ingyenesen megküldötte, mely nemzeti jelvények már az illetékes iskolai helyi hatóságoknak át is adtak.

Főmérnök jelentése.

A törvényhatósági közutak és az azokon lévő műtárgyak állapota kielégítő. Az 1909. évi fenntartási kavicsszállítása folyamatban. Az állami beruházási hitel terhére engedélyezett s a múlt évben be nem fejezett utóépítések közül: 1. a kerény-topolya-zentai közuton Kossuthfalva és Topolya között a köszállítás munkája folyik, 2. a mélykúti és boldogasszonyfalvi vasuti állomáshoz vezető törvényhatósági közutakon hengerelnek, 3. az apatin-gombosi közut 4-45—14-2 km. szakaszán szállágyi—szond—gombosi rév között a földmunka nagyrészt elkészült, a kőanyag szállítása pedig megindult, 4. az újvidék—szegedi törvényhatósági közut Mohol és Ada közötti részén a még hátramaradt kőalap lerakása, kavics-beterítése és kőburkolatok készítése munkába vétettek és a befejezéshez közelednek, 5. a bács—zsablya—titeli törvényhatósági közut, zsablya—sajkásszentgyörgye és Sajkásszentiván között és a sajkásszentiváni állomáshoz vezető közuton a kavics anyag szállítása a marátlaki állami kőbányából megkezdődött. A megállapított utépítési program szerint folytatólag 1909. évben kiépítendő törvényhatósági közutak közül legutóbb a következő utzakaszoknak építési munkái lettek vállalati uton biztosítva: 1. a bács—zsablya—titeli közut szakaszai Sajkásszentiván és Titel között; 2. az újvidék—szegedi közut Ada és Zenta között; 3. valamint ugyane közut Zenta és Magyarakanizsa, szintugy 4. Magyarakanizsa és Horgos között. A folytatólag kiépítendő közutakra vonatkozó helyszíni bejárás legutóbb megtartott Bács—Zsablya—Titel közútjának Okér és Temerin, illetve Temerin Boldogasszonyfalva és Zsablya közötti részein.

Bácsér nevű vasuti megállóhelyen március hó 16-án felállított póstahivatal kerületébe a környékbeli tanyák tartoznak. A Gombos és Erdőd közötti dunai gőzkomp helyett létesítendő dunahid építése miatt a közigazgatási pótbéjárás 1909. március 20-án történt meg mely alkalommal a hid nyílások elrendezése és a hid magasság véglegesen megállapított, úgyhogy ezen hidépítés megkezdése ellen most már semmi akadály sem forog fenn.

Elnöklő főispán felszólalására határozatba ment, hogy miután a kerény-zentai törvényhatósági közut Kossuthfalva és Topolya közötti részét az 1907. évben megkezdett utépítési munkát Gál és Tyrmanecz budapesti vállalkozó cég által a több ízben kért és engedélyezett határidő meghosszabbítás, valamint számtalan sürgető felhívás dacára sem fejeztettek be, felhivatik a vármegye alispánja és az államépítészeti hivatal főnöke, hogy a szóban forgó utépítés sürgős befejezése iránt a saját hatáskörében a legerélyesebben eljárni sziveskedjenek. Főispán ur ömeltósága pedig tiszteletteljesen felkérte, hogy ez ügyben a maga részéről a szükséges lépéseket felsőbb helyen megtenni méltóztassék. E kivételes intézkedés annál is inkább indokolt, mert a nevezett vállalkozó cég most újabb határidő hosszabbításáért folyamodott, a szóban forgó utvonalon pedig annak befejezetlen állapota miatt a közlekedés már hónapok óta annyira meg van nehezítve, hogy üres kocsikkal csak nagynehezen, teherkocsival meg egyáltalán nem lehet közlekedni.

A válság.

A válság hírek majd pihennek, elalusznak, majd fölbrednek. Tegnap már majdnem megszűntnek tartották a válságot. Ma már határozottabb alakban beszélnek róla.

Wekerle azonban, a politika benfentesei szerint, csak mosolyog. Amde mosolygása közben is elmondja, hogy válság lesz az ünnepek után. Persze Günthert kellene lemondatni, mert ő az, aki a zsidó szabadkőműves felfogás ellen rendíthetetlenül küzd az igazságszolgáltatásban. Keresnek már helyette mást, emlegetik is az új miniszter nevét: Justh.

Hátha esetleg csakugyan beválnék is a kombináció, ezzel, reméljük még nem változnék meg az igazságszolgáltatásra vonatkozó törvényhozásban Günther és a koalíció által inaugurált irány. A zsidószabadkőműves felfogásnak esután is csak a lábára hágnának, a kerítők, az uszorosok, az informálók nemtelen hada ellen ezután is folytatnák a hadjáratot.

Amde kérdés, vajjon a kankérdésnek csakugyan áldozatul esik majd Günther? Mert hiszen a bankkérdés még megoldatlan, s nem kell lemondani a reményről, hogy az osztrák kormány talán mégis elfogadja a magyar kormányt a kartellbankra vonatkozólag elfoglalt álláspontját.

Minden kombináció egyelőre tehát még csak nem is kombináció, hanem csak találgatás.

Zombor március hóban.

A zombori közigazgatási bizottság április 6-án tartotta meg szokásos havi ülését. Jelen voltak: Fernbach Károly főispán, dr. Alföldy Árpád h. polgármester, Gyurits György főjegyző, dr. Thursky Zsigmond tiszti ügyész, dr. Donninger Ádám tiszti főorvos helyettes, Popp György miniszteri tanácsos, Sztankovits György műszaki tanácsos, Faragó János kir. tanfelügyelő, Popovics Aurél kir. főügyészhelyettes, dr. Donoszló Vilmos, dr. Gombos Ignác, dr. Mayer Nándor bizottsági tagok és Radisics Lázár kir. jegyző.

Főorvos jelentése.

A közegészségi állapot e hé folyamán elég kedvező volt. A ragályos kórok közül a ronszoló toroklob merült fel 9 esetben 7 halálesettel, vörheny 5 esetben 1 halálozással és hörk hurut 1 esetben semmi halálozással, a kórház beteg forgalma 38 új beteg lett felvéve, előző hónapról maradt 47, összesen tehát 85. Ezek közül elbocsájtott 36, meghalt 6, ápolás alatt maradt 43. A járó betegek száma 243. A szegény házban 87 egyén részesült városi eltartásban. Az iskolába járó gyermekek egészségi állapota kedvező volt s csak egy vörhenyes beteg akadt közöttük. Népmozgalmi adatok 71 halálesettel szemben 78 volt a születések száma.

Allatorvos jelentése.

Március hóban ismét fellépett a veszély s így 40 napi ebzárlatot kellett elrendelni, továbbá lépfene egy esete és a lőrühkór behurcolásának egy esete észleltetett.

Tanfelügyelő jelentése.

A kultuszminiszter a zombori iparos tanonciskola 1908—9. tanévi szükségleteinek részben való fedezésére 3000 kor. és a zombori rk. legényegyesület részére, mivel az iskolán kívüli oktatói terén eredményes tevékenységet fejtett ki 300 kor. segílyt engedélyezett és az egyesület elnökségének elismerését nyilvánította. Hivatalosan meg-

látogatta az izr. elemi, a szelencsei és bánáti rk. a szelencsei és cservenkai külvárosi gör. kel., az ág. ev. népiskolákat, a gör. kel. szerb hitfelekezeti és egyesületi kisdedovodákat, mely intézetekben igen szép tanítási és nevelési eredményt tapasztalt.

HIREK.

Tájékoztató.

Április 15. A szabadkai filharmonikusok hangversenye a városi színházban.
Április 18. A szabadkai Fehérkereszt Gyermekvédő Egyesület művészi zsúrja.

Nagypéntek.

Krisztus kinszenvedése óta már csaknem kétezer év múlt el, de ennek a szenvedésnek a megváltó halálának emlékezetét nem tudta meggyöngíteni vagy elhalaványítani idő hatalma. Ma is csak annyi nép jár ki a Kálváriára, megilletődéssel, mely magába szállással, mint bármikor. S annak a töviskoszorúsított isteni főnek tekintete, melylyel letekint a keresztfáról a megváltott emberi nemzetre, most is szívből nyilallik s könnyeket csal a szemekbe. Az Egyház, az Udvözítő jegyese, e napon a legmélyebb gyászba öltözik. Fekete és sötét minden s bánatos a templom az ének, a szertartások. Ah, minő kínok közt vonaglik halálos ágyán, megfosztva ruhájától, csupán vérenek biborába öltözve egyetlen disszel a fején, a tövis koszorúval. Minő szegény két lator között függni a gyalázat fáján, gunyolódó tömeg durva szitkai és kacagásai között. De hát szerette az emberi nemet, feláldozta magát, hogy kibékítse az embert a megsértett Isten-séggel, vérét adta, hogy a lelkeknek legyen égi italuk, s életét, hogy legyen örök üdvösségük.

Jöjjetek azért mindannyian, férfiak és nők, öregek és ifjak, mindnyájan a világ gyermekei, szenvedők, aggodalmaskodók, bánatosak, jöjjetek az ártatlan bárány keresztoltára alá: ime, piroslik a menyéi harmat szíve tájékaról. O gyerünk közelebb, hadd huljon a lelkünkre. Mint a Mirha-fa, melynek kérgét száz helyen megvágják s cspeg belőle a rothadást meggátoló mirha: olyan a mi édes Urunk. Kábitó illat száll szerteszét e vérpiros kivirágzott Geránium bokorból; aki magába szívja, élni fog.

S attól az első Nagypéntektől kezdve áll a kereszt a tornyok ormán s a napsugár első osóka az övé; áll a koronákon, a népek hódolnak előtte; áll az utak mellett, s jelzi a haladás ösvényét s áll a szívekben s biztosítja a megváltást, a halhatatlanság koszorúját.

— A nagyheti isteni tisztelet sorrendje.

Nagypénteken: 7 órakor reggel magyar passió, utána háromnegyed 8 körül magyar szentbeszéd. 9 órakor a többi szertartás. Három órakor délután bunyevác szentbeszéd, utána menet a kálváriára. Négy órakor lamentáció.

Nagyszombaton: Nyolc órakor reggel tűz- és vizszentelés, utána fél tíz körül ünnepélyes mise. Hat órakor este Feltámadás.

— **Értesítés.** Az ifju lányok és Nők Kongregációjának tagjai folyó hó 10-én a feltámadási ünnepségen testületileg óhajtanak résztvenni. Tisztelettel kérnénk Mária hű leányait, ha jelzett napon egynegyed 6 órakor sziveskednének a kongregáció helyiségében megjelenni; honnan a szent Szűz zászlója alatt, kit főtisztelendő elnök ur, felügyelő, jelöltek vezetője és két taná-

Szabadkán Villamos Vasut és Világítási Részvénytársaság.

Központi telep: SZEGEDI SZŐLŐK. Telefon 108.

Városi üzlet: RUDICS-UTCA 11. Telefon 422.

A n. é. közönség kényelmére Rudics utca 11. sz. alatt városi üzletet létesítettünk, ahol minden a világítást és erőátvitelt érintő ügyek elintéztetnek.

Készítünk: Világítási berendezéseket pontos és szakszerű kivitelben, olcsó árak és kedvező fizetési feltételek mellett.

Erőátviteli berendezéseket forgó áramu motorokkal, melyeknek táplálása nem költségesebb bármely más üzennél.

Raktáron tartunk: Modern csillárokat, főzőedényeket, (teafőző, kávéfőző, vízmelegítő, tejmelegítő, főzőlápok, vasalók, hajsütővasmelegítő, szivargyújtó stb.) motorokat és mindennemű elektrotechnikai cikkeket.

Ugy a motorok mint a főzőedények a városi üzletben megtekinthetők.

Hirdetmény!
 Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására adni, hogy a
 → **szabadkai első tamburás zenekar** ←
 a „Hungaria“-féle vendéglőben tartózkodik.
 Tisztelettel
 a szabadkai első tamburás zenekar tagjai.

OBJAVA!
 Čast nam je saopćiti poštovanom općinstvu, da se
 → **subotičko prvo tamburaško društvo** ←
 u gostioni „Hungaria“ pribiva.
 Veleštovanjen
 Clanovi subotičkog prvog tamburaškog društva.

Telefon 222.
 Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy a hírneves **Schütz József**-féle angol szabadalmazott koronás dugóval ellátott eredeti töltésű kőbányai Dréher palack sörének kizárólagos lerakatát meg kaptam.
 Ugyszintén raktáron tartom a Károly István főherceg Saybuschi söröződjéből eredeti töltésű
Porter gyógyst.
 Egyes üvegek üzletben kaphatók, 10 üveg vételnél az alant jegyzett előnyös árak mellett házhoz szállítom. 791-5-3

Király-sör	nagy üveg 36 fill.	kis üveg 28 fill.	állandó és friss töltés
Korona-sör	44 fill.	30 fill.	
Gollát Maláta gyógystör	30 fill.	25 fill.	
Porter gyógystör	50 fill.	35 fill.	

 Amidőn szíves próba-rendeléseit kérem, vagyok kiváló tisztelettel
Nojések Géza
 Telefon 222. fűszerkereskedő.

Korcsmárosok és bortermelők figyelmébe!
 Március elsején életbe lépett új bortörvény értelmében minden szőlőtulajdonos, aki borát el is adja, minden korcsmáros „Bornyilvántartást“
 :: :: :: köteles vezetni. :: :: ::
 Ezen nyomtatvány a „Bácskai Napló“ kiadóhivatalában, a miniszteri rendelet által megállapított mintában
 :: :: :: beszerezhető. :: :: ::
 Kereskedőknek bizományba ad a
 :: Szent Antal nyomda-vállalat. ::

SZENT ANTAL NYOMDA- ÉS IRODALMI-VÁLLALAT
 MINT SZÖVETKEZET
 . . . ezelőtt Szabadkai Nyomda- és Hírlapkiadó-vállalat mint szövetkezet . . .
 Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám. Telefon-sz. 300

„Bácskai Napló“ politikai napilap kiadóhivatala
 „Naše Novine“ hetilap kiadóhivatala.

Közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok nagy raktára.
 Irodalmi művek, folyóiratok, üzleti könyvek, kereskedelmi nyomtatványok, falragaszok
 Jutányosan és izlésesen készíttetnek.

Esküvői, eljegyzési és bál meghívók, névjegyek, borítékok, levélpapírok, gyászjelentések, körlevelek, reklámyomtatványok
 s minden e szakmába vágó munkák

JÓ REGÉNYEK TÁRA kiadóhivatala.
PUČKA KNJIŽNICA kiadóhivatala.

Hirdetéseket
 jutányos áron felvesz
 lapunk kiadóhivatala
 Rákóczi-utca 20. szám.

Lapunk kiadóhivatalában kapható regények:

KLEOPATRA. Irta: HENRI GRÉVILLE. Fordította: DUGOVICH IMRE. Ára 60 fillér. Bolti ára 80 fillér.

A FALU SZÉPE. Irta: M. B. CROKER. Fordította: DUGOVICH IMRE. Ára a két kötetnek 1 korona. Bolti ára 1 kor. 20 fillér.

Az Antikrisztus Csodája. Irta: LAGERLÖF ZELMA. Német eredetiből fordította: KÖRMÖCZY ERNŐ. Ára a két kötetnek 1 korona. Bolti ára 1 kor. 20 fillér.

HÁREMNO. Bácskai tárgyú regény. Irta: Dugovich Imre. Ára 2 korona.

A főtisztelendő Papság figyelmébe!
 Tisztelettel értesítjük a Kalocsamegyei főtisztelendő Papságot, hogy alantjegyzett nyomtatványok egyházmegyénkben előirt szöveggel raktárunkon készen állanak s így azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy megrendelés esetén azokat postafordultával szállíthatjuk. Megrendelésnél elegendő a raktári szám jelzése.

Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára		Raktári sz.	A nyomtatvány megnevezése	Ára	
		kor.	fill.			kor.	fill.
1	Kereszteltek anyakönyve (merített papíron)	10	08	19	Kivonat a kereszteltek anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
2	Bérmáltak anyakönyve	10	08	20	Születési bizonyítvány polgári házasságkötéshez	50 drb	1 .
3	Egybekelték anyakönyve	10	08	21	Bérmacédula	50 drb	20
4	Meghaltak anyakönyve	10	08	22	Kivonat az egybekelték anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
5	Misealapítványok naplója	10	05	23	Kivonat a meghaltak anyakönyvéből (mer. papír)	50 drb	1 50
6	Cselekvő és szenvedő állapot az alapítványozott szent misék pénztáráról	10	06	24	Családi értesítő	50 drb	1 50
6a	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, beliv	10	06	25	Eljegyzési értesítés	50 drb	1 .
6b	Számadás az alapítványozott szent misék pénztáráról, küliv	10	06	25b	Insinuatio sponsalium	50 drb	1 .
7	Kegyes alapítványok naplója	10	05	26	Dimissio	25 drb	1 .
8	Kegyes alapítványok pénztári számadása beliv	10	06	27	Alapító levél	50 drb	1 .
8a	Kegyes alapítványok pénztári számadása küliv	10	06	28	Nyugtanyakönyvecske az egyh. pénzt. adósai számára	25 drb	1 .
9	Templompénztári napló	10	05	29	Tábell. Relatio de Visitatione Vice archi diacon.	10 péld.	40
10	Templompénztári számadás küliv	10	06	30	Latin misejegyzék	10 iv	40
10a	Templompénztári számadás beliv	10	06	31	Párbér napló	10 iv	40
11	Relatio de statu Parochiae	10 péld.	40	32	Kötelezvény	50 drb	1 .
12	Consignatio conjugum in divortio viventium	10	40	33	Gyónó cédula	500 drb	2 .
13	Consignatio illorum, pui religionem mutarunt	10	40	34	Esketési bizonyítvány anyakönyvi bejegyzéshez	50 drb	1 .
14	Consignatio mixtorum matrimoniorum	10	40	35m	Eljegyzési szerződés (magyar szöveg)	50 drb	1 .
15	Tábell. conspectus matrimoniorum mere civil.	10	20	35n	Eljegyzési szerződés (német szöveg)	50 drb	1 .
16	Értesítvény népoktatási intézetekről	10	40	35b	Eljegyzési szerződés (bunyevác szöveg)	50 drb	1 .
17	Informatio de Capellanis	10	30	36	Jegyések anyakönyve (merített papír)	100 drb	08
18	Informatio de Parochis	10 péld.	40	37	Hirdetési bizonyítvány	50 drb	1 .
				38	Rapulare	10 iv	60
				39	Iktató- és kiadókönyv	100 iv	2 50

Ki nyomtatvány-szükségleteit nálunk szerzi be, nemcsak olcsón és gyorsan jut izléses nyomtatványokhoz, hanem ez által a keresztény eszméknek sajtó útján való terjesztését is elősegíti, miért is kérjük a főtisztelendő Papság kegyes pártfogását.
 Szabadka, 1908 július 1.

Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat m. sz. IGAZGATÓSÁGA.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán.